

Dekadni bilten vodnobilančnega stanja kmetijskih tal v Sloveniji 11. – 20. avgust 2010

OBVESTILO

Drugo dekada avgusta so zaznamovali pogosti intenzivni nalivi. Skupno je v teh dneh padlo največ dežja v zahodni Sloveniji, na Goriškem in Celjskem, kjer je padlo med 40 in 50 mm, na Štajerskem in v Prekmurju malo nad 30 mm in okrog 20 mm dežja na Primorskem. Vročina je popustila in le redki so bili dnevi, ko je bilo izhlapevanje nad 5 mm. Tla so bila dobro namočena. Rastne razmere so trenutno dobre. Zaradi pogoste omočenosti listja težave povzročajo nekatere rastlinske bolezni in škodljivci. Nekoliko je izstopala le Dolenjska, kjer večjega dežja nismo beležili od 7. avgusta.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Drugo dekada avgusta so zaznamovali pogosti nalivi. Prvi val nalivov je bil med vikendom od 14. do 16. avgusta. Začelo se je na Primorskem, kjer je morje poplavelo nižje dele obale, nato pa so se vremenske nevšečnosti le še stopnjevale. Štirinajstega avgusta so se padavine močno okrepile nad vso Slovenijo. Najhuje je bilo na jugovzhodu in vzhodu Slovenije, kjer je padlo več kot 50 mm dežja. Popoldne so zato v tem delu Slovenije začele naraščati reke. Ogrožena območja so bila v Posotelju, Halozah in Slovenskih Goricah. Dežju se je pridružil tudi močan veter, ki je predvsem na Štajerskem in v Prekmurju pihal s hitrostjo več kot 70 kilometrov na uro. V dekadi je skupno padlo največ dežja v zahodni Sloveniji, na Goriškem in Celjskem, kjer je padlo med 40 in 50 mm, na Štajerskem in v Prekmurju malo nad 30 mm in okrog 20 mm dežja na Primorskem. Le 9 mm dežja je padlo na Dolenjskem. Ob koncu dekade so se temperature zraka nekoliko spustile, več je bilo oblačnosti, nastajale so posamezne kratkotrajne plohe. Najvišje dnevne temperature zraka so bile od 22 do 27 °C, v severozahodnih krajih okoli 18 °C. Jutra so bil hladnejša, najnižje jutranje so bile od 12 do 16 °C, ob mrju okoli 18 °C.

IZHLAPEVANJE IZ TAL IN RASTLIN

Izhlapevanje iz tal in rastlin je bilo v drugi dekadi avgusta nižje kot v preteklih dekadah. Le redki so bili dnevi, ko smo beležili evapotranspiracijo nad 5 mm na dan. Skupno je v dekadi v večjem delu nižinske Slovenije izhlapelo od 20 do 30 mm vode.

STANJE RASTLIN

Po obilnih padavinah v pretekli dekadi je trenutna založenost tal z vodo v globini koreninjenja dobra. To je ugodno za koruzne posevke, ki pospešeno polnijo zrnje. Trenutni izgledi za pridelek dobro oskrbovanih posevkov so razmeroma dobri. Temperature zraka so blizu optimalnih za to razvojno fazo. V večjem delu Slovenije so zgodnejši hibridi že v mlečni zrelosti, kasnejši hibridi pa bodo vsak čas dosegli to razvojno fazo. Ugodne so bile razmere tudi za setev in vznik strniščnih posevkov.

Po vročinskem valu v juliju, so v prvi polovici avgusta vremenske razmere omogočale bohotenje številnih rastlinskih bolezni. Plodovke, zlasti buče in bučke je prizadela plesen. Iz Pomurja poročajo, da je listje buč propadlo že v prvih dneh avgusta, trenutno plodovi prisilno dozorevajo. Pričakuje se slabši pridelek. Podobno so bila zaradi peronospore in oidija med vegetacijskem obdobjem potrebna pogosta zaščitna škropljenja tudi v vinogradih in v sadovnjakih proti okužbam s škrlupom in jabolčnemu zavijaču. Uspešnost posameznih tretiranj so v pretekli dekadi zmanjševale pogoste padavine zaradi izpiranja nanosa zaščitnih sredstev.

Trenutne rastne razmere so ugodne za rast travne ruše. Travniki so v večjem delu države bujni, travna ruša pa gosta, tako da pridelovalci pričakujejo, da bo tretji odkos travinja dober.

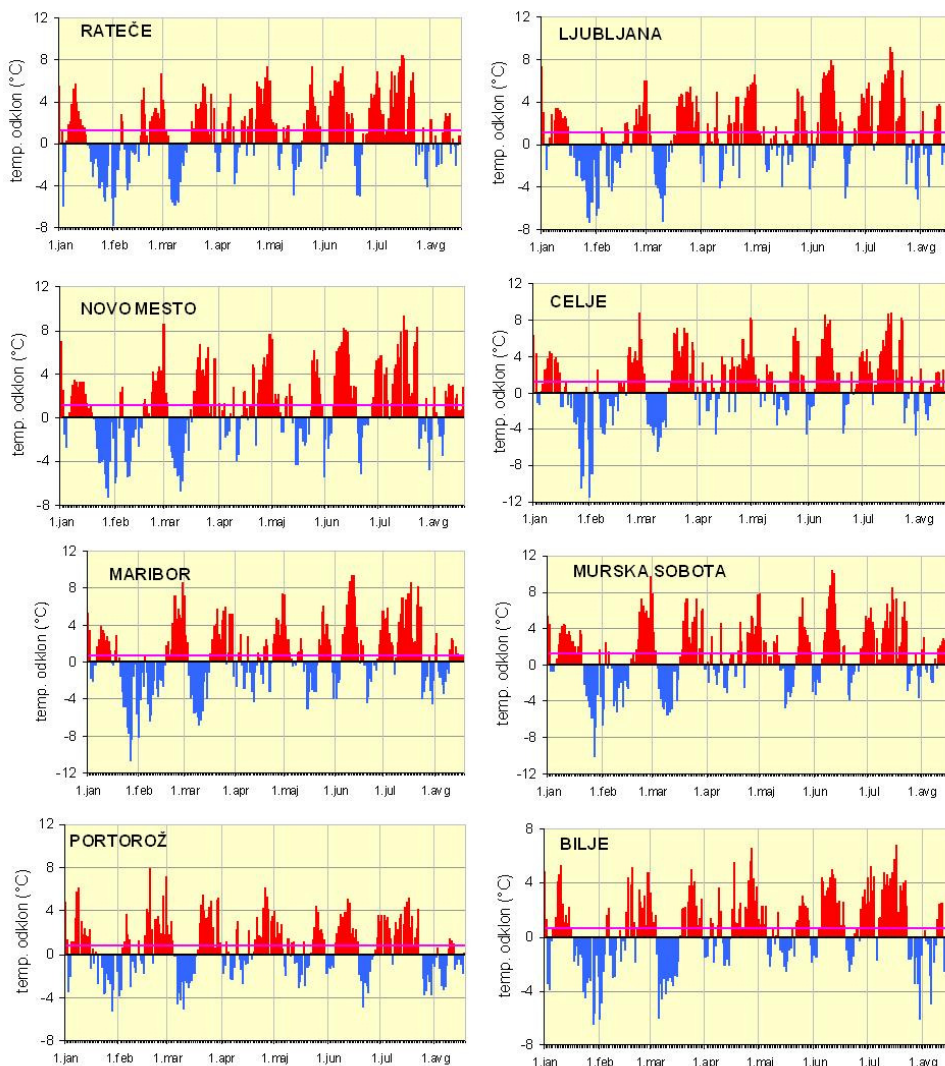
Manj ugodna je bila razporeditev padavin med vegetacijskim obdobjem in tudi v pretekli dekadi na Dolenjskem. Občasna sušna obdobja so onemogočala predvsem setev in vznik strniščnih posevkov.

VODA V TLEH

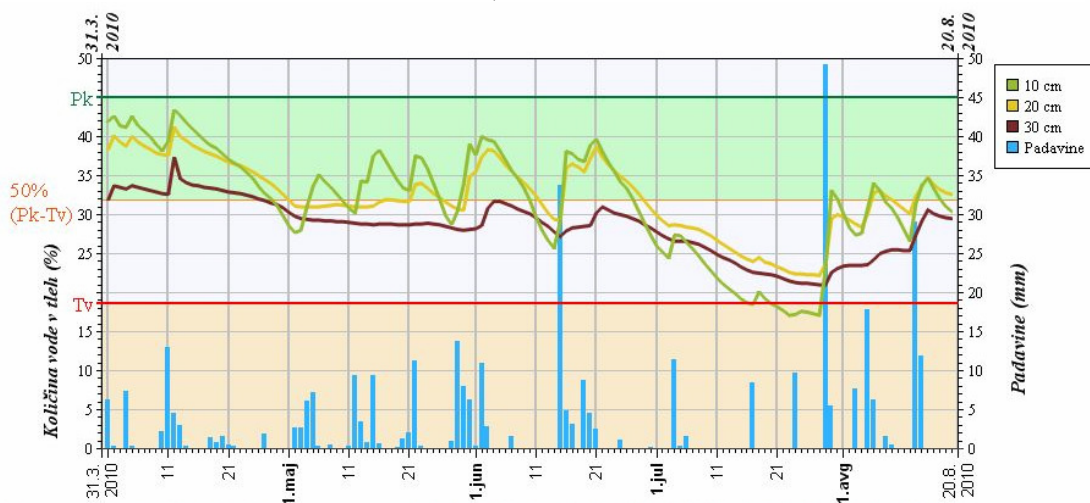
Zaradi obilnih nalivov je bila zaloga vode v tleh v večjem delu Slovenije ugodna. Bila je na nivoju rastlinam lahko dostopne vode. Slabše prehranjena z vodo v tleh je bila le Dolenjska, kjer že od 7. avgusta ni bilo večjih padavin. Zaradi intenzivnih nalivov je veliko vode površinsko odteklo, kar je pogosto sprožalo težave z odvodnjavanjem. Tako se je ponekod voda za krajši čas tudi zadrževala na poljih in travnikih.

Odstopanja povprečnih dnevni temperatur zraka od 1.1.2010 do 18.8.2010 od dolgoletnega povprečja (1961-1990)

Povprečna dnevna vsebnost vode v tleh in padavine

CELJE, 1. 4. – 20. 8. 2010

Pk = zgornja meja vode v tleh

50% (Pk-Tv) = spodnja meja rastlinam dostopne vode v tleh

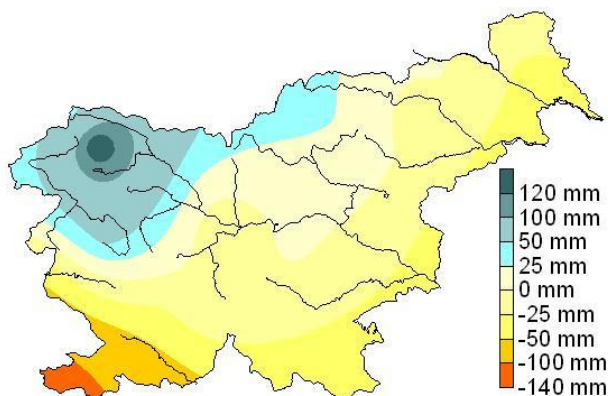
Tv = rastlinam nedostopna voda v tleh

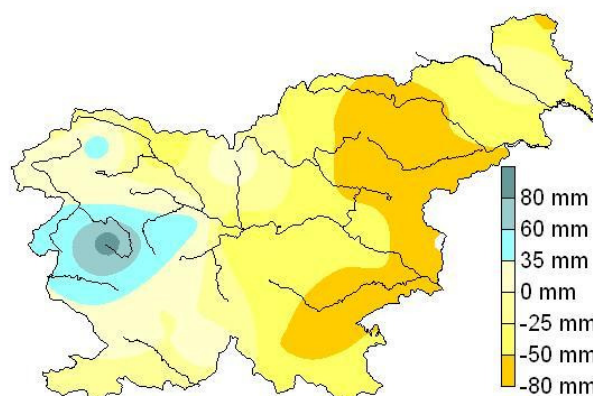
VODNA BILANCA označuje razliko med količino padavin in potencialno evapotranspiracijo.

Če primerjamo letošnji julij (desno) z dolgoletnim povprečjem (levo), se odstopanja kažejo pretežno v pasovih v smeri jugozahod – severovzhod. Na skrajnem jugozahodu je bila vodna bilanca precej bolj ugodna kot pri dolgoletnem povprečju, pomanjkanja vode skoraj ni bilo. Na severozahodu, jugovzhodu in preko osrednje Slovenije proti severovzhodu je stanje nekoliko manj ugodno kot v povprečju, imamo bolj negativno vodno bilanco. Stanje na skrajnem severovzhodu je povprečno.

Povprečna vodna bilanca za julij v obdobju 1971-2000

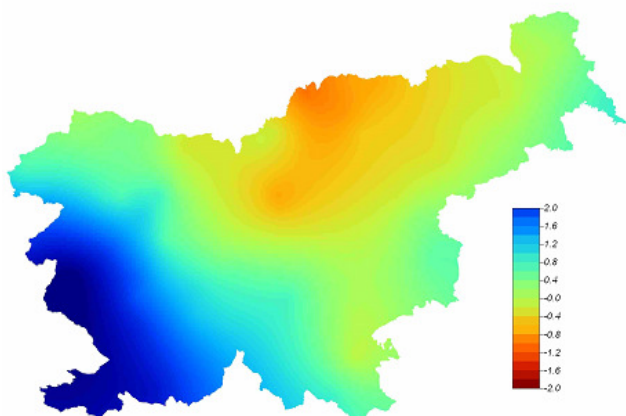
Vodna bilanca za julij 2010

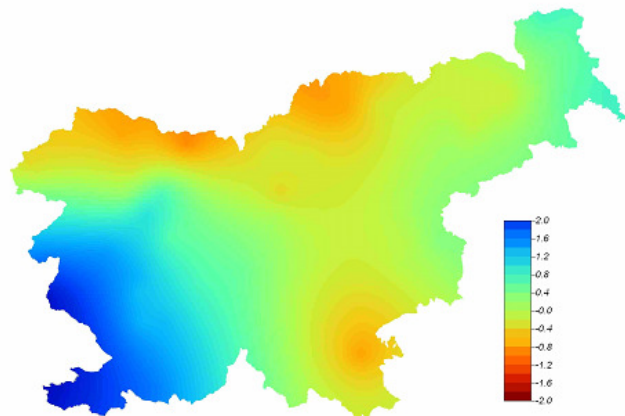
SPI (standardiziran padavinski indeks) predstavlja mero, kaj določena količina padavin skozi izbrano časovno obdobje pomeni glede na normalno oz. pričakovano količino padavin za to obdobje.

V juliju je količina padavin najbolj negativno odstopala od dolgoletnega povprečja v vzhodni, osrednji in severni Sloveniji. Največji deficit padavin je bil na skrajnem jugovzhodu in severu. Jugozahod je bil bolj namočen kot običajno. Podobno lahko rečemo za trimesečni SPI, kjer je največje pomanjkanje padavin opaziti v širšem pasu od Koroške proti osrednjemu delu, zelo velik presežek pa na jugozahodu.

SPI3 (maj-julij 2010)

SPI1 (julij 2010)

SPI	opis	barvna skala	verjetnost pojava
2.0 in več	Ekstremno mokro	Temno Modra	2.3 %
1.5 to 1.99	Zelo mokro	Svetlo Modra	4.4 %
1.0 to 1.49	Zmerno mokro	Sivo Modra	9.2 %
-.99 to .99	Normalno	Zelena	68.2 %
-1.0 to -1.49	Zmerno suho	Rumena	9.2 %
-1.5 to -1.99	Zelo suho	Oranžna	4.4 %
-2 in manj	Ekstremno suho	Rdeča	2.3 %

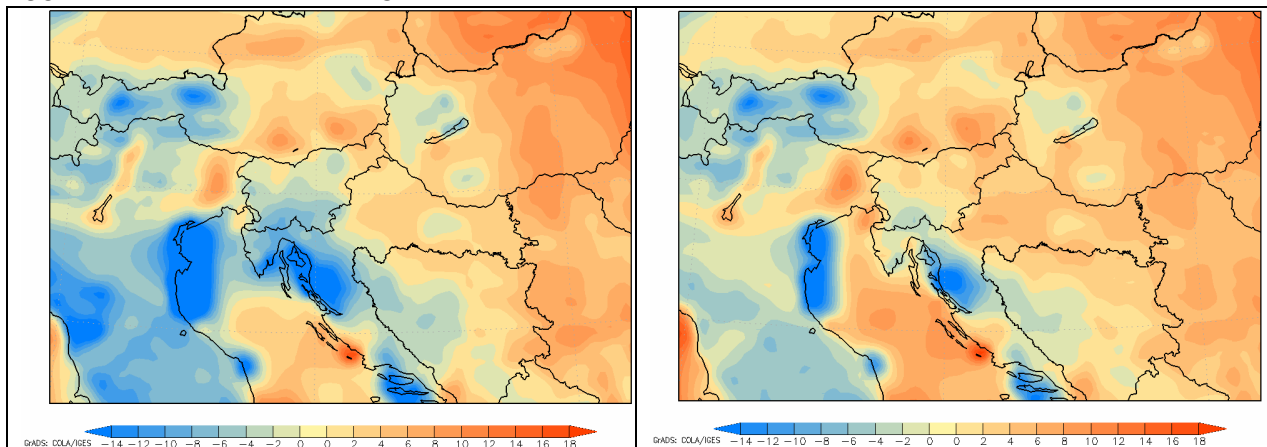

PREGLED TRENUTNEGA STANJA S POMOČJO NUMERIČNEGA MODELA ZA NAPOVED VREMENA

Za potrebe agrometeorološkega dekadnega biltena pripravljamo simulacije vremena za preteklo obdobje, zato kot osnove za izračune ne uporabljamo napovedi vremena, temveč analize preteklega vremena. Za analizo dolgoletnih povprečnih vrednosti uporabljamo na naše področje prilagojen arhiv ponovnih analiz vremena Evropskega centra za srednjeročne prognoze vremena za obdobje 1989-2009. Več informacij je na voljo v prvi številki biltena za leto 2010.

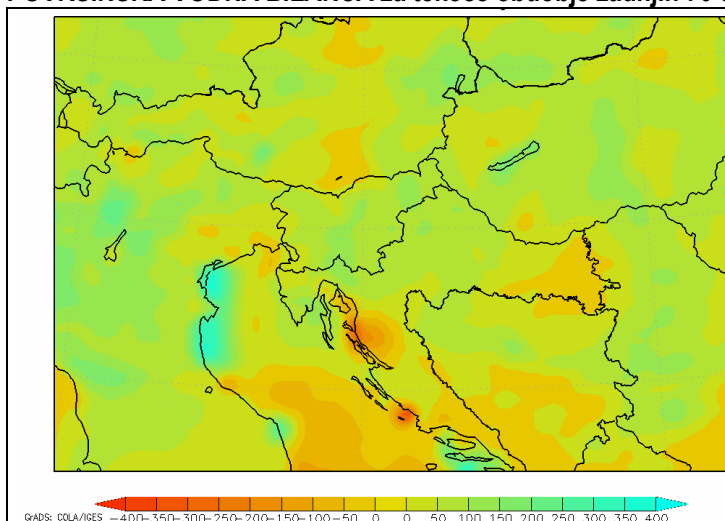
VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA

Odstopanje vsote efektivnih temperatur nad pragom 5 °C od 1. januarja do 18. avgusta 2010 (levo) in od 1. aprila do 18. avgusta 2010 (desno) od modelskega povprečja za isti časovni obdobji v letih 1989–2009.

Odstopanja temperaturnih vsot se od prejšnje dekade niso dosti spremenila. Še vedno zajema območje z negativnim odstopanjem vsot od januarja ves južni in osrednji del Slovenije in se širi proti severu. Negativna odstopanja segajo tudi preko celotnega severa Italije, zahoda Avstrije in severozahoda Hrvaške. Najvišja pozitivna odstopanja tako vsot od januarja kot tudi od aprila se kažejo na skrajnem severovzhodu Madžarske. Temperaturne vsote od aprila odstopajo pozitivno od povprečja le v severovzhodni Sloveniji.

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za tekoče obdobje zadnjih 70 dni do 18. avgusta 2010

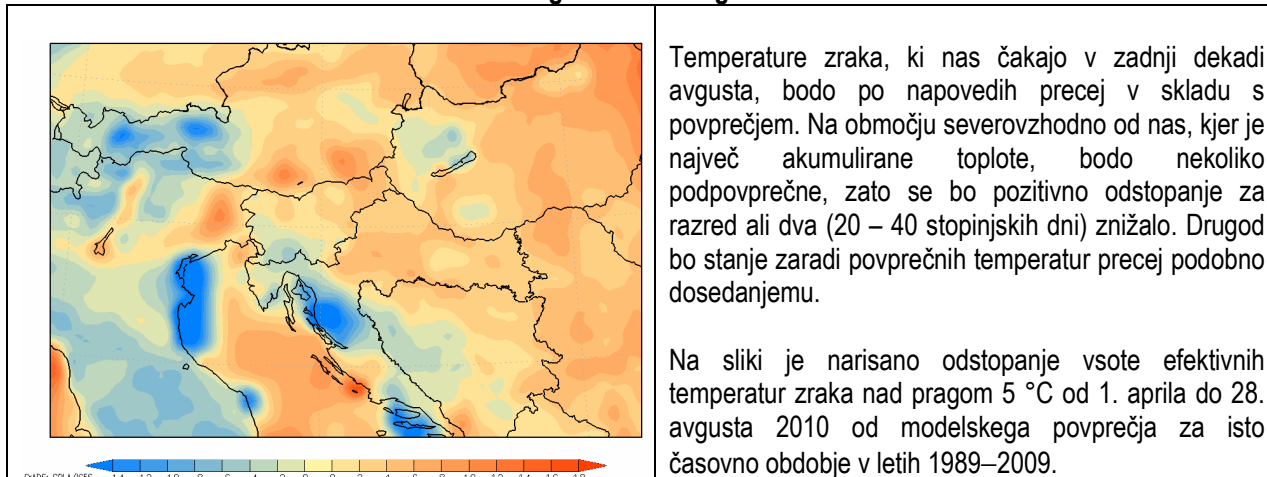

V prejšnji dekadi se je zahodno od Slovenije še kazalo območje, na katerem je vodna bilanca negativno odstopala od povprečja. Sedanje stanje po večjih nalivih v tem delu pa tudi v Sloveniji in okolici je v ravnovesju s povprečjem oz. se nagiba nekoliko na pozitivno stran. V Sloveniji ni vodna bilanca nikjer slabša kot povprečno, odstopanje se giblje med 50 in 100 mm, ponekod do 150 mm. Območje z negativnim odstopanjem se manjša in pomika na jug Dalmacije.

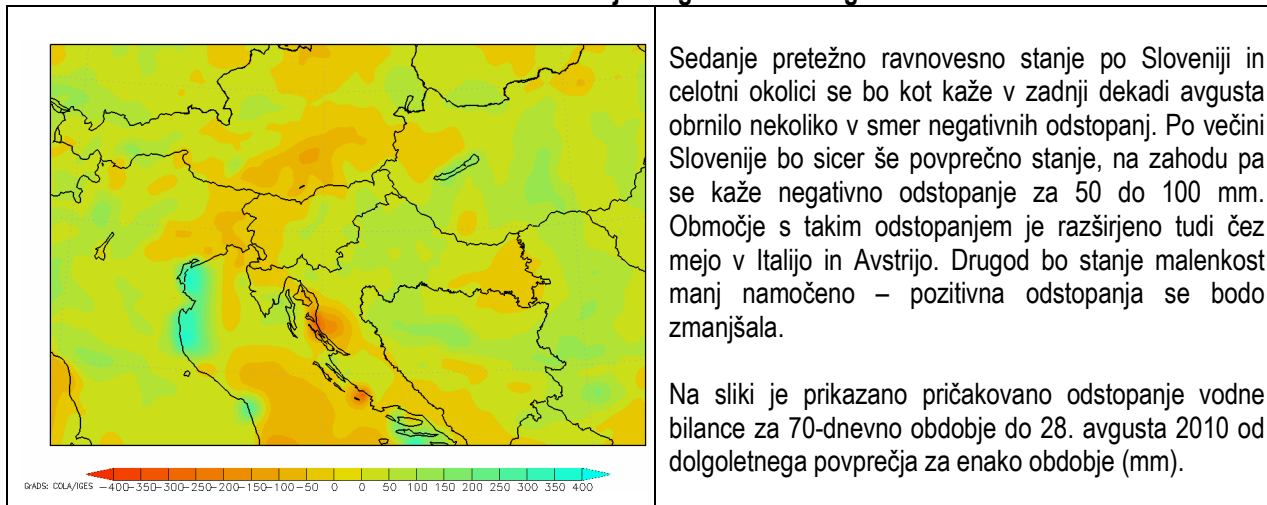
IZGLEDI ZA PRIHODNIH DESET DNI

Numerična simulacija vremena omogoča tudi napovedovanje za nekaj dni vnaprej. Pri napovedi analizam preteklega vremena dodamo še računsko napoved za prihodnjih deset dni in dobimo izgled za stanje, ki ga pričakujemo ob izdaji naslednjega biltena. Na enak način kot pri oceni trenutnega stanja tudi napoved podajamo kot odstopanje od dolgoletnih povprečnih vrednosti (za obdobje 1989-2009).

VSOTA EFEKTIVNIH TEMPERATUR ZRAKA z izgledi do 28. avgusta 2010

POVRŠINSKA VODNA BILANCA za 70-dnevno obdobje z izgledi do 28. avgusta 2010

Zahvala: Pripravo produktov je s sofinanciranjem omogočila EU preko programa Transnacionalnega sodelovanja v JV Evropi